

LITERATURA ARTS INFORMACIO

PONT BLAU

NOVEMBRE
DESEMBRE
1 9 5 2

Sumari

Reproducció d'una litografia de Martí Bas	Portada
<i>Editorial</i>	1
<i>Els cants de treball a Mallorca, II</i> , per Baltasar Samper	2
<i>El poema de l'horta</i> , per Josep Sol	8
<i>Andrina</i> , per Louis Bayle	11
<i>La revelació</i> , per Josep Mascarell	17
<i>Judicis finals</i> , per Joan Fuster	19
<i>Contrapunt</i> , per Agustí Bartra	21
<i>Ulisses</i> , per Adolf Nanot	25
<i>La mà damunt del paper</i> , per Jaume Miravittles	26

INFORMACIO

<i>Festes catalano-provençals</i>	29
<i>Als escriptors portuguesos</i>	31
<i>Joan Cabot, venecià o català?</i> , per J. Ventura Sureda	31
<i>Els invàlids i els mutilats de guerra</i>	32
<i>Nota de València</i> , per Vicent Peris	33
<i>Crítica de llibres</i> , per B., Ramon Xirau, Pere Calders, Serafi Salort, J. Roure-Torent, J. R. T. i Rafael Tasis	35
<i>L'exposició de Bartolí</i> , per J. M. G. B.	41
<i>Un triomf de J. M. Giménez Botey</i> , per Manuel Andujar	42
<i>De l'actual descobriment arqueològic de Palenque</i> , per Joan Giménez .	44
Notícies de Lletres i Arts Plàstiques, i Diverses	39, 43 i 47
Il·lustracions, reproduccions i vinyetes de Bartolí, Joan Giménez, Joan Junyer, J. Narro i J. M. Giménez Botey.	

JUDICIS FINALS

per Joan FUSTER

ESTA escrit: "No judiques, si no vols ser judicat". Tanmateix, no es tracta d'una qüestió de voluntat: segons sembla, serem —i ja ho som— irremeiablement judicats. ¿Per què, doncs, privar-nos ara del gust d'anar judicant els altres pel nostre compte?

DE L'ESTIL LITERARI.— No sempre la senzillesa és compatible amb l'exactitud.

SUPOSEM que el poble no lapidàs els seus profetes. ¿Què passaria?

LES opinions —diguem-ne idees— de Josep Pla són, quasi sempre, trivials o vulgars. En canvi, Pla posseeix un aparell sensorial d'una voracitat extraordinària. Dubte entre qualificar-lo de sibarita o de ganut. Sigui una cosa o l'altra, ho és d'una manera com no és gens freqüent en cap literatura. Això el singularitza —i salva.

SOBRE L'IMPRESSIONISME.— Es difícil esbrinar si el pintor, temptat per la llum, s'abocà al paisatgisme, o si, al contrari, obligat al paisatgisme per un imperatiu d'ascendència romàntica, no hi trobà més valor plàstic interesant que la llum.

NO hi ha cosa més saludable, espiritualment, que posar en clar la part de raó que mai no podem arravatar als nostres enemics.

JÀ coneixeu el cèlebre aforisme grec: "Fuster és la mesura de totes les coses"

SALVANT tots els respectes, Marcel Proust em sembla la correspondència exacta, en literatura, de la goma de mastegar (*chewing-gum*).

UN altre mot depauperat: *faula*. ¿Hi ha res més vulgar —menys *fabulós* —que aqueixes "escenificacions animals" del sentit comú?

SEMBLA una bajanada: però la primera condició per a ser cínic és que els altres no ho siguin.

JOAN Miró té un no sé què d'Esperit Sant.

(Segona versió: Si l'Esperit Sant pintava, ho faria com Joan Miró.)

¿ESTAT totalitari? ¿No és això una tautologia?

"PRIMER publicà que fariseu!" — deia una vegada, tot engrescat, el senyor Josep Maria de Sucre.

"Heus ací —em deia jo— un subtil propòsit de fariseu."

EL nadó, que era dels que fan bon dat per principi, s'estava quiet, amb els ulls esbatanats i els punys closos. La senyora que hi era de visita, ho venia comprovant des de feia una estona llarga. Per fi va comentar filosòficament:

—Pobres criaturetes! Deuen avorrrir-se molt!

ELS poetes bons sempre són *incomparables*. Però *incomparables* ells amb ells.

LA geometria ha estat sempre present en el quadre. N'és una mena d'esquelet. Endosquelet (l'art clàssic, per exemple) o exosquelet (el cubisme o l'art abstracte, per altres exemples). En tots els casos, un os: un os que apartem maquinalment quan anem a "empassar-nos" la pintura.

¿DIU realment el poeta allò que jo entenc en llegir-lo? Tant se val! Fa que jo *entenga* alguna cosa. Que, si no és el que ell diu, és el que jo estava a punt de dir-me.

REQUIEM PER ANDRE GIDE.

—Heus ací una mort davant la qual només cap el silenci, un silenci dens, impassible. Ni oració ni elegia, ni balanç literari. Ha estat una mort senzilla, tranquil·la. Podria dir-se i tot, que ha estat una mort resignada: però aquesta és una paraula massa cristiana per al cas. André Gide ha mort com va viure: sincerament. En l'última etapa difícil, tampoc no es deixà vèncer pels enormes fantasmes. Ell els havia combatuts sempre. La seua vellesa resultà bellament invulnerable. I Déu, que no maneja mesures parcials, haurà acollit en la Seua gloriosa memòria el nom d'aquest gran esperit. D'aquest esperit religiós i tenaç. Perquè Gide fou sobretot un incansable cercador de veritats. Potser no en trobà més que una: la *seua*. (¿I és possible trobar alguna veritat que no siga la nostra, cadascú la seua, irreductible, precisa?) Gide trobà la *seua* veritat, i s'esforçà per viure-la, per viure fidelment en ella. Aconseguí, almenys, expressar-la. "Tot home que no s'expressa —deixa dit— és inútil i és dolent". Gide s'expressà: amb netitud, amb valentia. És la seua millor lliçó —quasi la seua única

lliçó. Per repassar-la, he obert un llibre d'ell, a l'atzar. Aras és l'ocasió de tornar a llegir-hi, en homenatge respectuós i ferm. Així ho hauria volgut ell. Així ho ha preferit, també, el pastor que presidia les seues exèquies, a Cuverville, quan canvià el respons per les pàgines del *Numquid et tu...* (Febrer, 1951)

SOM irrepetibles.

QUAN destronaren Faruk d'Egipte, un viatjant de comerç em deia molt asenyadament:

—Ser rei, avui, és una equivocació.

NOMES ens pot refutar un que pense com nosaltres.

JOANOT Martorell era cunyat d'Ausiàs March. En aquest cas es pot dir que llur *afinitat* era estrictament jurídica.

URBANISME.—Art de pintar de blanc els cascos del guàrdies de tràfic.

EM són simpàtics els homes que, com ara Bloy o Maurras, han estat capaços de guanyar-se tantes, tan diverses i tan completes enemistats.

HI ha una "por de conèixer", que és la por de convertir-nos en —o a— allò que coneguem.

ALGU qualificà la "poesia pura" —tal com la definia l'abat Brémond— de "pura inanitat sonora". ¿Qui se'n recorda ja, d'aquella asèpsia lírica? I tanmateix ara es parla molt —almenys per ací— de Piet Mondrian. Les *composicions* abstractes del pintor holandès són, també, "pures inanitats plàstiques"...